

Tobakssauce ud her og der, saadan ser der ud i mange Karlekamre, hvad De ogsaa nok have set. Men hvorfor skulle vi saa have et Gulv, der bærer varige Mærker af denne Fremgangsmaade, medens f. Eks. et Cementgulv vilde kunne gøres meget bedre rent og lettere holdes i Orden end Fjælgulvet? Jeg er overbevist om, at de Krav, der opstilles i § 13, ville blive opfyldte uden denne Bestemmelse, og noget lignende maa jeg sige med Hensyn til de fleste af Bestemmelserne i § 12, der angaa de Fordringer, man maa stille til Boligerne i de gamle Gaarde. Jeg er vis paa, at den største Del af Kamrene ude paa Landet allerede nu er bedre, end de ville blive efter, hvad der kræves i § 12.

Men saa kunde man sige til mig: Hvorfor har du da saa meget imod disse Bestemmelser? Dertil vil jeg svare: Fordi man ved dem indskrænker min personlige Frihed, fordi man i Henhold til disse Bestemmelser kan jage mig Politiet paa Halsen for at efterse mig baade her og der. Det er dog vist paa Tide, at dette Ting, som skulde være blandt de Institutioner, der værnede om den personlige Frihed, havde sin Opmærksomhed henvendt paa dette Forhold, saa at Folk ikke udsætte sig for at lade sig bagbinde — vi se, at det alt er begyndt paa enkelte Omraader. I det Øjeblik disse Paragraffer blive til Lov, er jeg udsat for, at en hvilken som helst Politibetjent kan komme og sige: Maa jeg se det og det angaaende den og den Pige eller Karl. Ja, det var sandelig en god Frihed at leve under! (*Flere Stemmer: Fabrikloven!*) Ja, Fabrikloven! Men paa det Omraade maa De vide, at andre Forhold gøre sig gældende, der er Stillingen anderledes end ude hos os.

Imidlertid er der med Hensyn til disse Punkter dog en vis Rimelighed; men een Bestemmelse vil jeg tage bestemt Afstand fra: Det er Bestemmelsen om, at Tyende under 15 Aar ikke maa bo i Karlekamre eller i Kamre i Udhuse. Jeg kan herom henholde mig til flere af de Bemærkninger, der ere gjorte. Jeg har ikke den Tro, at det er noget saa farligt, som det her gøres til, at lade Tyende under 15 Aar bo sammen med Karlene. Jeg har som Dreng sammen med min Broder i mit Hjem boet nede i Karlekammeret paa en Tid, hvor der laa 2—3 Karle der, og jeg har ikke et eneste Minde om, at de overfor os Dreng forsøgte noget som helst, der kunde komme os til Skade paa Sjæl eller Krop. Jeg forstaar slet ikke alt det, man raaber op om Tjenestedrengenes Stilling paa dette Punkt, jeg tror, det er en Slags

Affektation, som man muligvis vil gøre Prose-lytter paa, men som ikke holder meget.

Det sidste af de 4 Hovedpunkter er Bestemmelsen i § 24 om, at skolepligtigt Tyende ikke maa komme op før Kl. 6 om Morgenen og ikke maa arbejde de sidste tre Timer før Skoletiden. Det ærede Medlem for Aarhus nordre Valgkreds (Sabroe) beraabte sig paa den højtærede Formand og tog denne som et Slags Vidne paa, hvor rigtig Bestemmelsen var, for han havde jo været Lærer. Jeg har ogsaa været Lærer, maaske lige saa længe som den højtærede Formand, men jeg har ikke nogen Erfaring for, at det var Børnenes Skyld, naar de faldt i Søvn i Skolen. Nej, er det sket en enkelt Gang, saa var det nok, fordi jeg selv var for søvrig. Lærerne skulle ikke tale for meget om deres Elevers Søvnighed, for man faar i Virkeligheden det Indtryk, at de ikke forstaa at holde Børnene vaagne, det skal der baade Livlighed og Dygtighed til, og det er der maaske Mangel paa. Lad os nu se lidt nærmere paa denne Bestemmelse om, at Tjenestebørnene ikke maa komme op før Kl. 6. Hvis nu Skolen begynder Kl. 9, skulle de enten ligge i Sengen i de 3 Timer eller gaa om Tuden at bestille noget. Hvis Skolen ligger lidt udenfor Byen, og hvis jeg Kl. 8½ siger til en Tjenestedreng: Nu skal du tage det og det Redskab og bære ned til Smeden, før du gaar i Skole, hvad saa? Saa kan jeg derfor idømmes en Mulkt af indtil 200 Kr. Vide De, hvad jeg i den Anledning gør? Jeg vil slet ikke have med den Slags Dreng at bestille, jeg lader dem fare. Og hvad bliver Resultatet, hvis alle følge mit Eksempel? Det bliver, at vedkommende Smaamand beholder sine Børn hjemme. Nu er den Ulykke ikke stor, hvis han har noget at give Børnene at bestille. Men for dem, der bo i Lejehuse og ikke eje noget videre, vil det betyde, at de maa have deres Børn hjemme til det 14de Aar uden at have noget at give dem at bestille. Jeg vil spørge dem, der ville hjælpe de smaa, om de virkelig ville være med til at tage et Middel til at faa Børnene opdraget fra saadanne Forældre? Og Samfundet? Kan Samfundet være tjent med, at vi lade disse Børn gaa paa Gaden fra det 10de til det 14de Aar? Jeg er overbevist om, at af dem, der søge Gaden i den Tid og faa deres Udvikling der, kan man ikke vente noget videre godt i Fremtiden. Nej, den Bestemmelse maa vi først have gjort lidt anderledes, før den kan staa i Loven. (*Martin Olsen: Skulle de ikke læse?*) Jo, mine Dreng læse baade før og efter deres Arbejde, de kunne deres Lektier